

Svenke Savić, "Veri Šosberger u spomen" , Futura publikacije, Novi Sad, 2000.

*"Važno je da se sve zabeleži, jer je to već
prva strana pobede nad zaboravom."* Danilo Kiš

Knjiga Svenke Savić "Veri Šosberger u spomen" (Futura publikacije, 2000), deo je longitudinalnog projekta *Znamenite žene Novog Sada*, zasnovanog u Ženskim studijama i istraživanjima "Mileva Marić Ajnštajn" u Novom Sadu (1998). Cilj projekta je da, beležeći sve ono što je važno iz istorije ženskog pokreta u Novom Sadu, sačuva tu istoriju od zaborava i upozna širu javnost sa njom.

Obimom malo, ali izrazom snažno, ovo delo predstavlja potresno svedočanstvo, jednu "bolnu Odiseju"¹, koja prikazuje, a na momente samo nagoveštava, životni, stvaralački i intimni put Vere Šosberger, izuzetne novosadske pijanistkinje, čije umetničko delo svrstavamo u sam vrh naše kulturne baštine.

Autorka hronološki prati sled značajnih događaja u životu umetnice, da bi se, zatim, u tkivo priče ulivala sećanja Verinih rođaka, prijatelja, saradnika, umetnika koje je sretala i sa kojima je delila iste umetničke i estetske nazore. Priča o umetnici počinje, kao etida ili skica za portret: događajima iz detinjstva i mladosti, zatim se nastavlja prikazom umetničkog usavršavanja, profesionalizma umetnice, kritikama koje je dobijala, a završava se tragično - suicidom, kao i životne priče nekih drugih izuzetnih žena naše kulture istorije.

U rekonstrukciji ljudske i umetničke sudbine pijanistkinje Vere Šosberger i njenog pogleda na svet, autorka definiše dva osnovna, suštinska uporišta Verinog bića, koja su joj sudbinski data rođenjem: nesvakidašnji talenat za muziku i jevrejsko poreklo. Život umetnika jeste teška, neizvesna, porođajna potraga za savršenstvom i lepotom, kojoj se sve podređuje, bez ostatka i kompromisa sa sopstvenim bićem i svetom. Put potpunog posvećenja, večitog traganja za originalnim umetničkim izrazom, koji je bio i Verin usud, uvek je praćen sumnjama, večnim preispitivanjima, a sve to rađa posebnu vrstu percepcije. U isto vreme, Verino jevrejsko poreklo i sa njim povezano tragično iskustvo logora i holokausta, moralo je dodatno proizvesti deo izvesne otuđenosti, bola i možda bilo "temelj njene opsednutosti smrću".

Svenka Savić putem forme dela, rezovima – naslovima, ali i obiljem fotografija, stvara rekonstruiše elemente života Vere Šosberger poput dokumentarnog filma, a ličnim emotivnim nabojem gradi, beleži, istražuje i nagoveštava večnu priču o tragediji umetnice uslovljene društvenim okolnostima i Božjom voljom.

Gordana Stojaković

Novi Sad 2000.

¹ Lily Halpert Zamir »Danilo Kiš: Jedna bolna, mračna Odiseja«, Antenum, Beograd, 2000.